

ZAGROŻENIA ORAZ REKOMENDACJE I WNIOSKI

ID 1276

Pszczyna – 9a

Tabela zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego

Kodowanie i opisy zagrożeń oraz skala ich oceny zgodnie z wymogami Załącznika 6 do rozporządzenia ws. sporządzania audytów krajobrazowych (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 537)

Przedmiot zagrożenia	Kod zagrożenia i rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia	Źródło zagrożeń	Zagrożenie wewnętrzne (W) lub zewnętrzne (Z)	Skala zagrożenia (pkt.)
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	A.3.5. Zmniejszenie się różnorodności przyrodniczej	I. Gospodarka przestrzenna II. Branżowe	W	9
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.2. Architektura	B.2.1. Brak należytej ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych	V. Ekonomiczne V.1. Niedostateczne środki finansowe	W	8
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.2. Architektura	B.2.2. Wprowadzanie do harmonijnych zespołów architektoniczno- - krajobrazowych materiałów i obiektów degradujących wyraz stylistyczny i funkcjonalność całego zespołu	I.1. Budownictwo I.1.2. Niezgodność budownictwa ze stylem architektonicznym regionu i typu krajobrazu	W	5
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.2. Architektura	B.2.3. Zanik cech architektury regionalnej; unifikacja materiałów i form architektury wiejskiej i miejskiej oraz jej bezpośredniego kontekstu krajobrazowego (ogrodzenia, podjazdy, zieleń)	I.1. Budownictwo I.1.2. Niezgodność budownictwa ze stylem architektonicznym regionu i typu krajobrazu	W	5

B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.5. Obszary przemysłowe	B.5.1. Degradacja, upadek i rozpad materialnej substancji historycznych, zabytkowych zakładów przemysłowych i rzemieślniczych oraz osiedli patronackich	V. Ekonomiczne V.1. Niedostateczne środki finansowe	W	8
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.2. Walory estetyczne	C.2.1. Brak dbałości o estetyczne wkomponowanie tras i węzłów komunikacyjnych w otaczający krajobraz	I.2.3. Ruch komunikacyjny	W	4
D. Zagrożenia walorów akustycznych zapachowych i sanitarnych D.3. Walory sanitarne	D.3.2. Zanieczyszczenie powietrza	I. Gospodarka przestrzenna II. Branżowe V. Ekonomiczne	W	8

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu

1. Zachowanie i pielęgnacja starych drzew i ich zespołów oraz uwzględnienie w kształtowaniu terenów zieleni funkcji ekologicznych.
2. Pozostawianie drzew obumierających i martwych, zwłaszcza starych drzew liściastych oraz dziuplastych, z wyjątkiem sytuacji stwarzających zagrożenie dla ludzi lub mienia.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych

3. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.
4. Uwzględnienie w nowo sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach o warunkach zabudowy wymogu stosowania w obrębie miejscowości lub ich fragmentów, których charakter determinuje zachowana tradycyjna zabudowa, standardów architektoniczno-urbanistycznych oraz form zagospodarowania terenu nawiązujących do rozwiązań tradycyjnych, w tym m.in. w zakresie gabarytów, form i proporcji budynków, użytych materiałów, ogrodzeń i zieleni przydomowej.
5. Przeciwdziałanie miejskiej wyspie ciepła i zwiększanie powierzchni chłonnych.
6. Ochrona starego miasta i zabytkowego układu urbanistycznego w granicach ulic: Żorskiej, Katowickiej, Sznelowiec, Kopernika do ulicy Bielskiej i wokół parku pałacowego oraz zabytkowych jedno i dwupiętrowych kamienic mieszczańskich i czynszowych wzniesionych w 2 poł. XVIII oraz w XIX w., prostych, parterowych zabytkowych budynków mieszkalnych, zabytkowego kościoła parafialnego i kościoła ewangelickiego, a także poza zabytkowym układem - reprezentacyjnego budynku zarządu dóbr książęcych, rządcówki i willi: 1) w ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczących zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej w strategii rozwoju lokalnego lub strategiach ponadlokalnych, 2) w procesach planowania i zagospodarowania przestrzennego, 3) w ramach ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i układów urbanistycznych, 4) poprzez niewprowadzanie materiałów, rozwiązań i obiektów degradujących ich wyraz stylistyczny.
7. Wprowadzanie do gminnej ewidencji zabytków obiektów mających cechy zabytkowe, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów architektury regionalnej.

8. Zachowanie zwartej zabudowy śródmiejskiej z wnętrzem urbanistycznym prostokątnego rynku jako głównym elementem kompozycyjnym.
9. Zachowanie punktowej siatki dominant powstałych z punktowo rozmieszczonych dwupiętrowych kamienic czynszowych o bogatym detalu architektonicznym.
10. Określenie maksymalnej wysokości zabudowy w sposób wykluczający dominację lub wyróżnienie nowej zabudowy na tle zabudowy istniejącej, w szczególności utrzymanie lokalnych dominant wież kościołów, widocznych z rynku (przedpole ekspozycji), parku (sąsiedniego krajobrazu priorytetowego) i wieży wodnej, widocznej za pałacem od strony parku.
11. Utrzymanie wskaźników intensywności zabudowy oraz minimalnego udziału procentowego powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej wynikających z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na dzień wejścia w życie audytu.
12. W obrębie wyznaczonego na załączniku kartograficznym obszaru wyróżniającego się Lokalną Formą Architektoniczną zachowanie układu urbanistycznego starego centrum powiązanego z zespołem pałacowo-parkowym o jednorodnej architekturze mieszczańskich kamienic wokół rynku i przyległych uliczek, zachowanych neostylowych elewacjach budynków i dobrze urządzonych przestrzeniach publicznych utrzymanie funkcji mieszkaniowej, administracyjnej, turystycznej w zabudowie mieszkaniowo-usługowej i rezydencjonalnej. Utrzymanie planu owalnego z nieregularną siatką ulic, wydłużonego, prostokątnego rynku z przyległymi ulicami zabudowanymi domami murowanymi, tynkowanymi, dachy o konstrukcji drewnianej o wysokości od 1 do 3 kondygnacji, o wysokości 6-15 m, z usługami w parterach. Utrzymanie wysokości zabudowy od 1 do 3 kondygnacji. Ochrona proporcji, bogatych kształtów i zróżnicowania brył budynków. Zachowanie dachów spadzistych (dwu i wielospadowych) o konstrukcji ciesielskiej (krokwiowe, płatwiowo - krokwiowe), o kącie nachylenia 30 – 50 stopni. Pokrycie dachówką ceramiczną w odcieniach czerwieni, brązu i szarości. Utrzymanie kamiennych i tynkarskich detali rzeźbiarskich oraz fragmentów ceglanych. Stosowanie w elewacjach budynków tynków jasnych, w kolorach pastelowych, jasny ugier, odcienie żółci, jasno szare, fragmentów z cegły licowej; stolarka drewniana, drzwi dekorowane o zróżnicowanej kolorystyce, okna z podziałem na kwatery (4-6), w kolorze białym, szaro-zielonym, kondygnacje pięter wydzielane są profilowanymi gzymsami, dekorowane obramienia drzwi i okien, attyk, tradycyjną formą są facjaty i „wole oczka” umieszczane w połaciach dachu. W obszarze starego miasta zachowanie istniejącej skali zabudowy, kształtów dachów i ich tradycyjnego pokrycia, kolorystyki ścian, detali wykończenia i małej architektury.
13. W sąsiedztwie zabytkowego centrum zalecana nowa zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna o wys. do III kondygnacji i jednorodzinna zwarta (szeregową, grupową), dachy strome, dwu i wielospadowe z oknami typu „wole oko”, ewentualnie z facjatkami i doświetlami, kryte dachówką ceramiczną lub blachą o jednolitej kolorystyce, ściany tynkowane z elementami cegły ceramicznej, dominująca kolorystyka elewacji w odcieniach ugru, jasnej szarości, czerwieni.
14. Zachowanie punktów, osi widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym.
15. Dostosowanie sposobu kształtowania, zagospodarowania i wyposażania przestrzeni publicznych do historycznego charakteru ich otoczenia w obrębie starego miasta i zabytkowego układu urbanistycznego w granicach ulic: Żorskiej, Katowickiej, Sznelowiec, Kopernika do ulicy Bielskiej i wokół parku pałacowego oraz poza zabytkowym układem - reprezentacyjnego budynku zarządu dóbr książęcych, rządcówki i willi.
16. W obrębie starego miasta i zabytkowego układu urbanistycznego w granicach ulic: Żorskiej, Katowickiej, Sznelowiec, Kopernika do ulicy Bielskiej i wokół parku pałacowego nieumieszczanie samodzielnych konstrukcji i urządzeń reklamowych przesłaniających obiekty zabytkowe.
17. Nieumieszczanie urządzeń reklamowych LED; nieumieszczanie tablic i urządzeń reklamowych na terenach niezabudowanych; ograniczenia wielkości tablic i urządzeń reklamowych oraz szyldów na terenach zabudowanych do 2 m².

18. Przygotowanie, stosowanie i egzekwowanie lokalnego wzornika szyldów z preferowaniem materiałów naturalnych jak np. drewno; ujednolicenie kolorystyki, wielkości liter, itp.
19. Porządkowanie organizacji ruchu i parkowania pojazdów w ramach poszczególnych placów i ulic poprzez wprowadzanie czytelnego podziału na przestrzenie przeznaczone dla ruchu pieszego i rowerowego albo przestrzenie przeznaczone dla ruchu i do parkowania pojazdów mechanicznych, za pomocą rozwiązań przestrzennych i technicznych.
20. Ochrona i propagowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu, w tym historii dawnej Ziemi Pszczyńskiej.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie warunków akustycznych, sanitarnych, zapachowych i innych

21. Przeciwdziałanie powstawaniu niskiej emisji zanieczyszczeń powietrza. niskiej emisji zanieczyszczeń powietrza.

Rekomendacje i wnioski dotyczące obiektów i obszarów proponowanych do objęcia ochroną prawną

22. Utworzenie parku kulturowego obejmującego stare miasto i zespół pałacowo-parkowy w Pszczynie.